

Skupinové cvičení — účinná forma operačně taktické přípravy

*Redakčně zpracovaný a zkrácený článek generálporučíka
A. I. Tabaka, uveřejněný v sovětském časopise „Vojennaja
mysl“ čis. 2/1981.*

Schopnost vojsk (sil) úspěšně působit i v nejsložitější bojové situaci, maximálně využívat možností zbraní a bojové techniky, schopnost orgánů velení operativně a se znalostí věci řídit plánovaný proces přípravy a vedení soudobých operací (boje), do značné míry závisí na úrovni odborné vyspělosti vojenských kádřů. Odborné znalosti a organizátorské schopnosti generálů a důstojníků jsou v mnoha směrech závislé na účinnosti a kvalitě operační, bojové a politické přípravy a metodického mistrovství organizátorů bojového výcviku vojáků.

Nejvyšší formou komplexní přípravy vojenských kádřů jsou cvičení a manévry. Mohou však být neefektivnější jen v tom případě, připraví-li se na ně cvičící včas v procesu všech ostatních předcházejících zaměstnání, organizovaných podle možnosti s dodržением známých principů: od jednoduchého k složitějšímu a od dílčího k celkovému.

Skupinové cvičení je jednou z těchto efektivních forem přípravy generálů a důstojníků jak na taktickém, tak i operačním stupni. Organizujeme je k upevnění

studovaných teoretických zásad, osvojení umění a získání návyků při organizaci bojové činnosti, jejího všestranného zabezpečení a velení vojskům. Tato forma zaměstnání umožňuje zdokonalovat jak teoretické, tak praktické návyky a může být úspěšně využívána na všech stupních velení s přihlédnutím k rozsahu a charakteru procvičované tematiky a úrovni přípravy jednotlivých kategorií vojenských kádřů. Kromě toho můžeme průběh skupinového cvičení doplňovat prvky velitelsko-štabního cvičení, válečné hry nebo štabního nácviku jak s použitím spojujících prostředků, prostředků pro značkování a imitaci, tak i bez jejich použití.

Skupinové cvičení je možné organizovat na učebně, plastickém stole nebo v terénu. Na taktickém, a v některých případech i na operačním stupni může začínat na mapě (plastickém stole) a končit v terénu (nebo obráceně). Skupinové cvičení umožňuje procvičovat různé otázky, které řeší velitel nebo kterýkoli funkcionář štábu při organizaci bojové činnosti a velení vojskům v průběhu operace (boje).

Zvláštnosti skupinového cvičení tkví v tom, že v určitém období cvičení řeší všichni účastníci stejné otázky nebo pracují v závislosti na určených úkolech ve stejných funkcích, např. ve funkci velitele svazu, svazku, útvaru, náčelníka štábu, správy, oddělení nebo služby.

Protože na jednom skupinovém cvičení může být procvičováno několik učebních otázek, úlohy cvičících se podle toho mění. Při organizaci součinnosti mohou působit např. v úloze různých funkcionářů v souladu s organickými tabulkami počtů. Při tom může být vytvořeno dočasné místo (středisko) bojového velení toho orgánu, na jehož stupni se pro-

cvičují učební úkoly, a každý generál (důstojník) pracuje v určené úloze (funkci).

Důležitou předností skupinového cvičení je také to, že v jeho průběhu je možné (je-li dostatek času) několikrát opakovat stejnou činnost nebo dílčí otázky, a to do té doby, dokud se řídící cvičení nepřesvědčí, že daná otázka nebo její dílčí prvek je plně zvládnutý.

K postupnému narůstání teoretických znalostí a praktických návyků je možné některá skupinová cvičení organizovat tak, aby jeho účastníci byli zařazení a plnili funkce o jeden stupeň vyšší (s veliteli praporů v rozsahu pluku, s veliteli pluků v rozsahu divize atd.).

Metody cvičení v průběhu skupinového cvičení mohou být velmi různorodé: posouzení teoretických otázek, vysvětlení materiálu, ukázka, analýza a rozbor připravených dokumentů atd. Volba metody plně závisí na řídicím cvičení a je určována časem, podmínkami výcvikové materiální základny a především stanovenými učebními cíli. Praktická cvičení a nácviky v procvičování učebních otázek, které se týkají plánování a organizace boje (operace) velení vojskům (silám) v procesu vedení bojové činnosti jsou nejužitečnější a je třeba na ně vyčlenit nejvíce času.

Rozsah práce velitele nebo funkcionáře štábu při plánování a organizaci operace (boje) je velmi široký a není možné plně jej vyřešit v průběhu jednoho nebo několika zaměstnání. Proto na jednom skupinovém cvičení v trvání 4–8 hodin se procvičují zpravidla dvě, maximálně tři otázky. Je-li zaměstnání spojeno s výjezdem do terénu nebo s praktickým rozpracováním určitých dokumentů (propočtů), které vyžadují více času, pak je účelné cvičení rozdělit na dvě části.

Dílčími otázkami skupinového cvičení mohou být:

- přednesení závěrů a ujasnění úkolu a zhodnocení situace,
- příprava návrhů na rozhodnutí,
- zpracování zámyslu a přijetí rozhodnutí,
- určení a vydání úkolů,
- organizace součinnosti a jednoho nebo všech druhů operačního (bojového), speciálně technického a týlového zabezpečení,
- příprava bojových (výkazových) dokumentů (grafických, písemných, formalizovaných),

- výpočet poměru sil nebo ztrát,
- příprava různých propočtů k plánování boje,
- vedení pracovních (výkazových) map atd.

Skupinová cvičení musí mít široké uplatnění v systému operačně taktické a speciální přípravy, protože nevyžadují značné materiálové náklady, využítí složitě výcvikové materiální základny a jsou dostupné pro všechny orgány velení. Pro jejich organizaci je potřebná hlavně dokonalá příprava a pak metodické mistrovství řídicího cvičení.

Příprava skupinového cvičení zpravidla zahrnuje: stanovení výchozích podkladů (výchozí situace), zpracování hlavních dokumentů, organizaci materiálně technického zabezpečení cvičení a přípravu řídicího (jeho pomocníků) a cvičících.

Stanovení výchozích podkladů je osobní, tvůrčí činnost řídicího cvičení. Mezi ně obvykle patří:

- téma skupinového cvičení a z něho vyplývající učební cíle a otázky,
- úroveň připravenosti cvičících,
- bojová sestava stran (vlastní vojska a nepřítel), čas a doba trvání cvičení,
- prostor konání cvičení, místo (na učebně, plastickém stole nebo v terénu),
- hlavní metoda cvičení.

Předpokládá-li se na skupinovém zaměstnání procvičit jednotlivé otázky metodou válečné hry nebo štábního nácviku s vyvedením spojovacích prostředků nebo se značkováním (imitací) vojsk, pak jsou dodatečně určovány výchozí podklady také k těmto otázkám. Přípravují se propočty k materiálně technickému zabezpečení a značkování (imitací) vojsk. V tomto případě by měl mít řídicí cvičení jednoho nebo několik pomocníků, aby se nezabýval

řešením druhořadých úkolů [řazením imitace, značkováním stran, využíváním spojovacích prostředků atd.].

Je velmi důležité stanovit minimum nejdůležitějších otázek, na které je účelné soustředit hlavní pozornost. Bez toho nelze správně určit, v jakých podmínkách a posloupnosti bude nutné řešit jednotlivé úkoly, dále vytvářet poučné situace, a jaký poměr sil a prostředků stran brát za základ zámyslu.

Tento proces není samoúčelný. V první řadě je závislý na stupni připravenosti cvičících. Procvičují-li se např. nějaká nová otázka, pak cílem zaměstnání může být ukázat, seznámit, získat návyky při jejím řešení. V případě, kdy účastníci cvičení v určité míře znají procvičovaný úkol, učebními cíli mohou být procvičit, zdokonalit návyky (dovednosti, znalosti), získat praxi; na kontrolních, prověřkových skupinových cvičeních prověřit znalosti (dovednosti, praktické návyky), určit (zhodnotit) stupeň připravenosti, osvojení probraného materiálu generály a důstojníky.

Vytvoření skupiny cvičících [zpravidla nepřevyšuje 14–18 osob] a stanovení jejího složení (podle bojového rozdělení) závisí na charakteru učebních otázek. Při probírání např. součinnosti metodou velitelsko-štabního cvičení mohou být důstojníci v úloze nejen velitele (organizátora součinnosti), ale také v úloze dalších funkcionářů, kteří se jí aktivně zúčastňují. Důležité je ale včas připravit příslušné rozdělení do funkcí, aby měli cvičící dostatek času na přípravu k plnění svých povinností.

Bojová sestava stran (vlastního vojska a nepřítel) je určována k rozpracování operačně taktického námětu, doplňujících situací (narůstání situace) a vytvoření poučných situací s cílem řešit konkrétní otázky. Činnost protistojící strany je nezbytné rozpracovat tak, aby odpovídala organizaci a taktice pravděpodobného nepřítele. Protože organizování dvoustranných skupinových cvičení, na základě zkušenosti, se neosvědčilo, pak všechny otázky spojené s činností nepřátelské strany řeší sám řídící cvičení. Je oprávněný manipulovat charakterem činnosti nepřítele v rozmezí reálných možností a přesných výpočtů k podstatnému ovlivnění vývoje situace.

Prostor terénu (na mapě) je volen takový, který nejlépe zabezpečuje vytvoření operační situace k procvičení otázek tématu. Musí odpovídat podmínkám rozmístění a příslušné činnosti vojsk (sil) stran. V souvislosti s tím je vhodné pro

každé skupinové cvičení, nejsou-li navzájem spojena jednotným zámyslem, určovat různé prostory, neznámý terén a tak se vyhnout šablonovitým rozhodnutím.

Otázky materiálně technického zabezpečení skupinového cvičení jsou určovány v závislosti na metodě jeho vedení a na řešených úkolech.

Na základě výchozích podkladů se rozpracovávají hlavní dokumenty skupinového cvičení. Než rozebereme tuto problematiku, podívejme se na jednu principiální otázku. V některých pomůckách, které se týkají metodiky taktické přípravy, doporučuje se do jednoho dokumentu zpracovat zámysl a plán provedení cvičení. Je-li to možné na taktickém stupni, pak na operačním je to neúčelné, protože takový plán — zámysl by mohl být těžkopádný a nepřehledný. To je zřejmé zvláště tehdy, kdy na stejnou operačně taktickou situaci je plánováno procvičení několika úkolů, nebo výcvik skupin různého určení (důstojníci operační, zpravodajské a spojovací odbornosti atd.). To je poměrně častý jev jak v rámci přípravy posluchačů vojenských akademií, tak důstojníků a generálů operačních štábů. **K hlavním dokumentům skupinového cvičení patří zámysl, plán provedení, operačně taktický námět s přílohami a mapou výchozí situace.** Jsou-li jednotlivé otázky skupinového cvičení probírány metodou velitelsko-štabního cvičení, pak může být rozpracován plán narůstání (rozehry) situace a potřebné doplňující situace (operační skoky).

Zámysl skupinového cvičení je základním dokumentem. Po jeho schválení nadřízeným velitelem je výchozím podkladem pro další rozpracování dalších dokumentů, včetně podrobného plánu zaměstnání.

Zámysl je rozpracován zpravidla na mapě. V případě nutnosti je k němu přikládána textová část, která obsahuje informace (údaje), které nejsou vyjádřené na mapě, a různé propočty. Ke kvalitnímu procvičení všech učebních otázek — s přihlédnutím k přijatým rozhodnutím nadřízeného velitele, činnosti sousedů a součinností vojsk — je zpracován zámysl zpravidla na operačně taktickém stupni a o jeden stupeň výše než budou zařazeni cvičící.

Zámysl obsahuje:

- téma,
- učební cíle a otázky,
- dobu, místo a metodu cvičení,
- celkový operačně taktický zámysl, který je základem daného cvičení.

Na mapě jsou uvedeny:

- sestava uskupení, situace vlastních vojsk a nepřítelů k zahájení cvičení,
- bojové úkoly nadřízeného stupně, sousedů, součinnosti svazů (útvárů) a přijatá rozhodnutí nebo vydaná nařízení, bojové úkoly svazu (svazku, útvaru), v jejichž úloze budou cvičící zařazeni,
- možná rozhodnutí,
- charakter vývoje a změn situace v průběhu bojové činnosti stran (v závislosti na obsahu učebních otázek).

V operačně taktickém zámyslu je dále vyjádřen obsah situace, která je vytvářena k procvičení dalších otázek (doplňkové situace, operační skoky). Kromě toho zámysl obsahuje nejdůležitější ukazatele operace (boje) a jiné potřebné údaje a vysvětlivky.

Při rozpracování operačně taktického zámyslu vychází řídící cvičení především z toho, co je plánováno a potřebné procvičit. V souladu s tím pak vytváří situaci, která podle možnosti musí být dynamická a složitá, která umožňuje přijetí nejen jednoho rozhodnutí, ale několik variant, někdy i vzájemně si odporujících. Nejvýhodnější varianta rozhodnutí musí být všestranně zdůvodněna potřebnými argumenty na základě podrobného zhodnocení všech faktorů, které ovlivňují přijetí rozhodnutí.

Stejným způsobem musí být zdůvodněna i méně výhodná rozhodnutí. První návrhy zámyslu není výhodné zpracovat ihned na mapě, ale na čistém listě papíru v několika variantách a s potřebným zdůvodněním. Po jejich důkladné analýze je nejpoučnější varianta přenesena na mapu.

Po schválení zámyslu organizuje řídící cvičení podrobně rozpracování ostatních dokumentů. Některé z nich mohou být připravovány souběžně se zámyslem.

Hlavním dokumentem pro práci řídícího cvičení při přípravě i v průběhu cvičení je plán provedení skupinového cvičení. Je to prakticky podrobně rozpracovaný zámysl cvičení. Obsahuje:

- poměrně podrobná opatření řídícího cvičení (pomocníků) a cvičících,
- konkrétní propočty astronomického a operačního času,
- metodické pokyny pro práci řídícího cvičení a cvičících,
- některé teoretické závěry a propočty, nutné pro průběh zaměstnání,
- postup a způsob narůstání (rozehry) situace, využití spojovacích prostředků, imitace, značkování vojsk atd.

Má-li skupinové cvičení elementární cíle přípravy (seznámit, získat návyky), pak plán (nebo jeho přílohy) může obsahovat vzory (příklady) forem informačních zpráv (propočty, dokumenty).

Podle rozhodnutí řídícího cvičení může plán obsahovat také další otázky. Obsah a podrobnost rozpracování materiálu a plánu a jeho forma (na mapě nebo textově) jsou v mnoha směrech závislé na zkušenostech a úrovni metodické přípravy řídícího cvičení. Čím více zkušeností má, tím kratší a jednodušší může být plán.

Operačně taktický námět (pro operační stupeň) nebo taktický (pro taktický stupeň) slouží k uvedení cvičících do situace a k jejich včasné přípravě na zaměstnání. Může být zpracován jak na mapě, tak i textově. (Textová forma je nevýhodnější.) Jeho součástí je mapa výchozí situace (až na malé výjimky, kdy cvičícím je nařízeno vedení pracovních map podle písemných podkladů, např. podle bojových hlášení, operačních souhrnných hlášení).

Námět obsahuje jen ty nejn nutnější podklady, které potřebují cvičící k přijetí rozhodnutí (nebo k jiné činnosti v průběhu zaměstnání) a v takovém rozsahu, který by mohli mít k dispozici ve skutečné bojové situaci, a to z hlediska informovanosti, možnosti sil a prostředků průzkumu a dalších faktorů.

Z cvičného hlediska nejsou uváděny úplné zprávy o vlastních vojscích. V informaci o rozhodnutí nadřízeného velitele není nutné uvádět směr hlavního úderu, dobu splnění určených úkolů podle prostorů (čar), prostory a dobu vysazení výsadek ve prospěch svazku (útvárů). Je nepřipustné vydávat cvičícím situaci souhrnně a informovat o zprávách, které musí získat samostatně z příslušných propočtů a technickými spojovacími prostředky.

Námět může obsahovat všeobecnou a zvláštní situaci, podle druhů vojsk a služeb (je-li to nutné), doplňkové a další údaje a úkoly přípravy cvičících na zaměstnání.

V části všeobecné situace jsou obvykle uváděny zprávy o nepříteli a vlastních vojskách o jeden nebo několik stupňů výše než jsou zařazeni cvičící, dále i jiné informace (většinou obecného vojenskopolitického charakteru), které vysvětlují důvody dané situace stran. To je zvlášť důležité pro vyšší stupeň velení, na kterých se uvažuje při hodnocení situace nebo přijetí rozhodnutí s faktory politického a ekonomického charakteru.

V části zvláštní situace jsou uváděny potřebné zprávy o nepříteli, podrobnější zprávy o situaci a činnosti těch vojsk (sil), v úloze jejich velitelů (štábů), budou zařazení cvičící v konkrétně určeném čase (podle něho počítáme operační čas v průběhu celého zaměstnání). Kromě toho jsou cvičící seznamováni s bojovými úkoly, situací a úkoly sousedů, součinnostních vojsk atd.

Všechny tyto podklady jsou uváděny jednak oznamovací formou, jednak formou bojových nařízení (rozkazů) nadřízených velitelů, informací (hlášení) podřízených, informací nebo hlášení všech druhů průzkumu atd. Čím různější jsou formy vyjádření potřebných podkladů, tím více zpráv může obsahovat námět.

Část situace druhů vojsk a služeb (průzkum, spojení, REB, tyl atd.) zahrnuje většinou podklady, se kterými je nutné počítat při řešení učebních otázek.

Je-li skupinové zaměstnání organizováno s prvky velitelsko-štábního cvičení (každý účastník cvičení pracuje v určité funkci), pak tyto podklady jsou předávány jen určeným funkcionářům služeb, kteří je potom budou předávat veliteli. Doplnkové a další údaje obsahují převážně jen takové zprávy, které jsou nutné k procvičení učebních otázek (naplněnost, ztráty, stav zbraní a bojové techniky, materiální a technické zabezpečení, hydrometeorologická situace).

Úkoly k přípravě na zaměstnání většinou obsahují, co mají cvičící prostudovat, splnit v hodinách samostatné přípravy nebo v jiné době, dále i zařazení do funkce, ve které budou cvičit.

Zkušenosti potvrzují, že zpracování operačně taktického námětu vyžaduje značné umění. Kromě obecných zpráv a faktů musí obsahovat úplnou a bohatou situaci, která vyžaduje značné tvůrčí úsilí k jejímu zobrazení, k analýze a zhodnocení. Na kvalitě námětu v mnoha směrech závisí poučnost a výsledky zaměstnání.

K procvičení různých učebních otázek, co do jejich obsahu a podstaty, může vzniknout v průběhu zaměstnání potřeba vytvořit zásadně novou (časově a prostorově) situaci, která se výrazně liší od výchozí. Toto je možné zabezpečit dvěma metodickými způsoby: postupným narůstáním předcházející situace rozehrou určitých bojových skutečností, nebo s využitím tzv. operačních skoků.

Narůstání situace rozehrou bojových skutečností se používá většinou tehdy, když je zařazen do zaměstnání prvek velitelsko-štábního cvičení, nebo jsou speciálně procvičovány otázky velení v průběhu

dynamiky bojové činnosti. To však vyžaduje zpravidla mnoho času a na skupinovém cvičení nedosahuje vždy potřebného efektu.

Nejúčelnější formou uvedení cvičících do nové situace je operační skok. K tomu jsou připravováni a předáni cvičícím doplňkové situace. Na rozdíl od rozehry jednotlivých období, kdy situace je předávána cvičícím v podobě neúplných a kusých údajů, doplňková situace je vydávána v komplexnějším obsahu (avšak ani v tomto případně nesmí být předávána tak, aby poskytovala úplné podklady pro přijetí rozhodnutí). Cvičícím je nutné vytvořit takové podmínky, aby sami zhodnotili, analyzovali a zobecnili získané údaje.

Doplňková situace nesmí zpravidla zcela prozradit uskupení a tím více zámysl činnosti nepřítel. Část zpráv o nepříteli může být předávána vědomě zkresleně, nebo s prvky dezinformace. Pod záminkou přerušení spojení s nadřízeným velitelem a sousedy nemusí být např. oznamovány jejich bojové úkoly a charakter přijatých rozhodnutí. Doplňková situace obsahuje tedy maximum zpráv o situaci.

Doplňkové situace v průběhu zaměstnání mohou být předávány různými způsoby: písemně, na mapě, s využitím spojovacích prostředků, značkováním nebo imitací (zejména na taktickém stupni); dále také ústně nebo různým spojováním těchto způsobů. Na operačním stupni, kdy na zakreslení nové situace je zapotřebí mnoho času, většinou je praktikováno doručení nových, včas rozmnnožených map (schémat).

Dokonálá příprava řídicího cvičení (jeho pomocníků) a rovněž cvičících na zaměstnání je důležitou podmínkou kvalitního splnění úkolů skupinového cvičení. Zpravidla zahrnuje:

- hluboké prostudování teoretických zásad, které mají vztah k tématu,
- instruktáž osob, které odpovídají za přípravu a vedení zaměstnání, za materiální zabezpečení, imitaci, využití spojovacích prostředků,
- rozehru, atd.

Téma skupinového cvičení, charakter a obsah učebních otázek nejsou zpravidla oznamovány předem. K dokonalejší a konkrétnější přípravě však může řídicí cvičení v hrubých rysech usměrnit samostatnou přípravu účastníků zaměstnání. Stejně tak je vhodné předat operačně takticky námět dříve, aby účastníci cvičení měli dostatek času na jeho prostudování a na přípravu některých předběžných propočtů.

Způsob, metody vedení skupinového cvičení a formy práce s cvičícími v průběhu zaměstnání závisí v mnoha směrech na řídicím cvičení, jeho praktických zkušenostech a jsou určovány především cíli zaměstnání, složením cvičících a vyčleněným časem.

Samotný proces vedení skupinového zaměstnání se skládá převážně ze tří

- prověrky připravenosti cvičících,
- procvičení učebních otázek,
- rozboru (závěru).

Prověrka připravenosti cvičících na zaměstnání by neměla zabírat mnoho času (stačí 10–15 minut).

Zahájit zaměstnání je nejvýhodnější po předání dokumentů nebo vydání nařízení (signálu), který působí zásadně a neočekávaně ve vztahu k tomu co bylo známé cvičícím z výchozího (průvodního) námětu. To mohou být i některé změny bojové sestavy nebo pásma činnosti, upřesnění operační situace stran, nové rozdělení funkčních povinností účastníků zaměstnání atd. Tento způsob nutí cvičící upravit dříve plánovanou činnost nebo rozhodnutí, podněcuje zainteresovanost a iniciativu. Ke studiu, analýze a zhodnocení nových zpráv je vyčleňována přirozeně nutná doba. V této době je možné prověřit metodu práce důstojníků, např. při přípravě různých propočtů atd.

Operační čas na skupinových cvičeních zpravidla nesouhlasí s astronomickým, protože jsou na nich procvičovány jen jednotlivé činnosti velitele (štábu) bez ohledu na skutečný čas.

Proto vždy na začátku procvičování nového učebního úkolu upřesní řídicí cvičení všem cvičícím operační čas, místo jejich rozmístění a kdo je tam přítomen, v jaké funkci budou pracovat a jaké jsou jejich úkoly. Na zaměstnáních v terénu je nejdříve organizována topografická a operační orientace. Obsah zaměstnání závisí dále na charakteru procvičované otázky: ujasnění úkolu, zhodnocení situa-

ce, přijímání návrhů na rozhodnutí nebo určení úkolů vojskům. Ke každé otázce (nebo jejím jednotlivým prvkům) může řídicí cvičení vyslechnout 2–3 cvičící. Stanoví jim přibližnou dobu, kterou mají k dispozici. Není účelné, aby řídicí cvičení dělal podrobný rozbor každého návrhu (informační zprávy). Je potřeba jen upozornit na nedostatky, aby se neopakovaly v dalším průběhu zaměstnání. V procesu předkládání návrhů (informačních zpráv) je nutné, aby se řídicí vyhnul bezprostřednímu zasahování (přerušování), nedopouští-li se ovšem cvičící hrubých chyb.

Rozbor obsahu a sestavení daného návrhu (informační zprávy) je nejvýhodnější udělat na závěr procvičované učební otázky. Není-li řídicí cvičení v plné míře spokojen s přednášenými návrhy, má právo v úloze cvičícího předvést, jak by měly jednotlivé návrhy vypadat. Na takové vystoupení se však musí řídicí včas připravit, aby bylo po všech stránkách příkladem. Obecně uznávaným metodickým pravidlem je organizace zaměstnání na základě rozhodnutí cvičících. Nelze jim vnucovat připravená rozhodnutí. Řídicí cvičení má k dispozici i jiné dostupné způsoby k tomu, aby usměrnil cvičící k přijetí účelnějšího rozhodnutí, aby metodicky správně ukázal slabá místa v jejich činnosti a dosáhl jednoty názorů na procvičované otázky.

Na rozbor zaměstnání je obvykle vyčleňována potřebná doba v závislosti na tom, jak úplně a kvalitně byly procvičeny učební otázky a jak bylo dosaženo učebních cílů.

Ve všech případech je nezbytné stanovit stupeň zvládnutí probíraných materiálů daného tématu a zhodnotit práci důstojníků. Jestliže procvičení komplexního tématu neskončilo, pak je možné v rozboru stanovit způsob přípravy na další zaměstnání a vysvětlit, na co soustředit zvláštní pozornost v samostatné přípravě.

V článku jsou objasněny jen obecné zásady přípravy a vedení skupinových zaměstnání. Zájmy přípravy vojenských kádří vyžadují však hlubší studium a zkvalitnění metod vedení této formy velitelských zaměstnání.